

جغرافیای فرهنگی

آیژ عزمی

تاثیر عوامل انسانی در شکل‌گیری ملت

- ▶ قوام و ثبات فرهنگی و اجتماعی کشورها و ملت‌ها در طول تاریخ در ارتباط با توزیع فضایی زبان و مذهب بوده است
- ▶ بخشی از جوامع و ملت‌ها دارای ریشه‌های بیرونی و ظهور آن‌ها ناشی از سیاست‌های دیگر کشورها و به ویژه قدرت‌های بزرگ بوده است.
- ▶ شکل‌گیری برخی کشورها نتیجه تصمیم و انتخاب برخی از رهبران و نخبگان سیاسی بوده است.

مفهوم اقلیت فرهنگی

- ▶ بیشتر حکومت های مدرن چند ملیتی هستند
- ▶ حکومت ها با نمادهایی مثل سرود ملی، پرچم ها، شعارها و برنامه ها هویت و منافع مشترکی برای بهبود وضعیت آینده و انسجام بیشتر به وجود می آورند.
- ▶ مفهوم اقلیت به معنای کمتر بودن شمار گروه مشخص انسانی نسبت به گروه مسلط است.
- ▶ سازمان ملل: گروهی در یک کشور که جمعیت آن ها از بقیه افراد جامعه کمتر بوده با وجه تمایز نسبت به دیگران در موقعیت نامسلط قرار دارند و برای بقای خود دارای نوعی حس انسجام و همبستگی هستند.

مفهوم اقلیت فرهنگی

دسته بندی اقلیت:

- ▶ اقلیت های استحاله شده: اقلیتی که به مرور زمان فرهنگ سیاسی و حقوقی اکثریت را پذیرفته است. این گروه به دلیل مناسبات ویژه با دولت مرکزی و گروه اکثریت به منظور دستیابی به حقوق و فرصت های برابر خیال استقلال یابدایی طلبی ندارند.
- ▶ اقلیت های تساوی خواه: اقلیتی که به دلایل گوناگون مانند اندک بودن نسبت به کل جمعیت، پراکندگی جغرافیایی و ضعف همبستگی و سازماندهی تنها خواستار حقوق متعارف و برابر هستند.
- ▶ اقلیت های طالب خود مختاری: زمانی که گروه اقلیت به لحاظ برخی پراکندگی جغرافیایی پیوسته و متمرکز بوده و به اعتبار شمار جمعیت درصد بزرگی را نسبت به اکثریت تشکل دهد و از نقش و جایگاه خود در چارچوب کشور راضی نباشد

مفهوم اقلیت فرهنگی

- ▶ اقلیت استقلال طلب: گاهی گروه ها قومی به لحاظ توان نیرومند جمعیتی، پیوندهای استوار درونی، محاسبه پشتیبانی خارجی، پیوندهای استوار درونی، محاسبه پشتیبانی خارجی، پیوستگی قلمرو و موقعیت مناسب جغرافیایی خواهان استقلال کامل هستند
- ▶ اقلیت های جدایی طلب: اقلیت های جدایی خواه به دلیل پیوستگی مرزی با کشور یا کشورهای همسایه خواهان پیوستن به آن ها هستند. این رویکرد زمینه تیرگی روابط دو کشور را فراهم می کند.
- ▶ اقلیت های حاکم: اقلیتی است که ب دلیل سازمان دهی توانند درونی و پیوندهای استوار قومی و مذهبی با پشتیبانی خارجی یا به خاطر ضعف اقتصادی و فرهنگی اکثریت و به ویژه پیوندهای سست یا فروپاشی اکثریت قدرت را بدست می آورد.

مفهوم اقلیت فرهنگی

▶ ناحیه گرایی را در مجموع می توان نوعی ابراز ناخرسندی ساکنان ناحیه ای خاص دانست که به برنامه ها و اقدامات حکومت مرکزی در نادیده انگاشتن حقوق و مطالبات اعتراض دارند. به باور آن ها حکومت مرکزی بر ایند اراده اکثریت است و مطالبات اقتصادی فرهنگی آن ها را در نتیجه ناهمسانی فرهنگی آن ها با اکثریت نادیده می گیرد.

نظریه تطور گرایی (تکامل گرایی)

- ▶ پاره ای از اندیشمندان اولیه انسان شناسی بر این باور بوده اند که فرهنگ معمول در حال رشد و یا در راهی مشخص به سوی ترقی و پیشرفت گام بر می دارد. بنابراین بیشتر جوامع محلی مراحل مشابه را پشت سر می گذارند و در انتها چشم اندازهای جغرافیایی به سوی نوعی وحدت نمادی حرکت خواهند کرد.
- ▶ از این دیدگاه سه مرحله توحش، بربریت و تمدن به ترتیب طی خواهد شد.
- ▶ این دیدگاه معتقد است که به لحاظ روحی میان جوامع نوعی اتحاد روحی وجود دارد.

نظریه اشاعه گرایی

▶ مردم جوامع نمادهای فرهنگی را از سایر فرهنگ های مستقر در چشم اندازه قدرت و ثروت وام می گیرند و این مساله موجب می شود که در نهایت تعدادی از مراکز و قلمروهای فعال و مبدع باقی مانده و جزایر فرهنگی خاص خود را در جغرافیای جهان شکل دهند. این جزایر فرهنگی برای حفظ نفوذ توسعه قلمرو به رقابت می پردازند.

نظریه کارکرد گرایی

این نظریه معتقد است که تمام خصوصیات فرهنگی برای برآوردن احتیاجات افراد در جامعه به وجود آمده اند، یعنی کارکرد یک خصوصیت فرهنگی در تامین برخی از نیازهای اعضای گروه خلاصه می شود. نیازهای اولیه شامل تغذیه، آسایش، تامین سلامتی، پوشاک، مسکن از جمله این نیازها است.

نظریه روان شناسی اجتماعی

▶ هر فرهنگی پایه های شخصیتی دارد که به وسیله بعضی تجربیات فرهنگی مشترک تولید می شود. به عبارت دیگر شخصیت ثانویه افراد جامعه به وسیله تجربیات قبلی آن ها شکل می گیرد. بنابراین بخش مهمی از شخصیت بزرگسالان در جامعه باید به وسیله تجربیات مشترک فرهنگی به وجود آمده باشد.

تکامل الگوی معیشت جوامع بشری و فرهنگ

- ▶ در حدود ۱۱ هزار سال پیش در دوران نوسنگی بعضی از جوامع بشری در روش زندگی خود تغییر ایجاد کردند و از شکار و جمع آوری غذا به کشاورزی روی آوردند. این عامل زمینه یکجانشینی را فراهم کرد.
- ▶ گوردون چایلد معتقد است علت این تغییر در زندگی انسان گرم شدن زمین در دوران پسایخبالی و مجبور شدن انسان به زندگی در واحه ها و رودخانه ها بر اثر کمبود آب و در نتیجه پرورش گیاهان است.
- ▶ در یک نظریه دیگر در دهه ۱۹۶۰ افزایش جمعیت و تمایل انسان به کسب منابع غذایی جدید در جهت سازگاری بیشتر با طبیعت مطرح شد

شهرنشینی و تمدن

- ▶ نخستین شهرهای کوچک در بخش های از جهان در نتیجه رشد دهکده های دوره نوسنگی به وجود آمدند و بعضی از آن ها در طول زمان به شهرهای بزرگی تبدیل شدند. اولین بار این واقعه در بین النهرین و سپس در مصر دره ایندوس بین چهار و پانصد تا شش هزار سال پیش به وقوع پیوست. ساکنان سومر نخستین تمدن هان را بوجود آوردند و نخستین ویژگی این شهرها وسعت و جمعیت زیاد آن ها بود.
- ▶ شهرنشینی بزرگترین انقلاب در فرهنگ انسانی بود.

شکل گیری طبقات انسانی

